

PROGRAMACIÓN DOCENTE DE INSTRUMENTO VIII (JAZZ - PIANO)
CONSERVATORIO SUPERIOR DE MÚSICA DA CORUÑA
TÍTULO SUPERIOR DE MÚSICA (ENSINANZAS REGULADAS POLO DECRETO 163/2015, DO 29 DE OUTUBRO)
CURSO ACADÉMICO 2024/25

1. IDENTIFICACIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN									
DISCIPLINA: INSTRUMENTO VIII (JAZZ - PIANO)									
ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN				ITINERARIO			JAZZ	
CARÁCTER	OBRIGATORIO				TIPO DE CLASE			INDIVIDUAL	
DEPARTAMENTO	JAZZ				XEFE/A DE DPTO.			MARCELINO GALÁN	
CURSOS	1º curso	2º curso	3º curso	4º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA			ALBERTO M. CONDE DE LEÓN	
CUADRIMESTRES	I	II	III	IV	V	VI	VII	Horas de clase semanais:	1.5
ECTS/CUAD.								Observacións:	
							8		
DOCENTES:	NOME E APELIDOS				EMAIL/TEL/WEB			TITORÍA	
	ALBERTO M. CONDE DE LEÓN				info@albertoconde.com 657 430540 www.albertoconde.com			Mércores 11.00 – 12.00	

2. DESCRIPTOR E COMPETENCIAS	
DESCRITOR:	Desenvolvemento das dimensións básicas da interpretación, da improvisación, da transposición e da lectura a primeira vista. Desenvolvemento dun estilo propio como intérprete e con madurez creativa. Adquisición de hábitos e técnicas de estudo e valoración crítica do traballo propio. Interpretación en público como solista ou xunto con outros/as intérpretes. Práctica da técnica, dos recursos, do repertorio evolutivo e estilístico do instrumento, así como o coñecemento básico da construción, mantemento, comportamento acústico e características do propio instrumento.
COÑECEMENTOS PREVIOS:	Os demostrados na proba do acceso e nos cuadrimestres anteriores.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS:	A disciplina de Instrumento garda concordancia coas disciplinas de Teoría e Práctica de Improvisación, Conxunto, Orquestra, Análise e Harmonía de Jazz e Composición e Arranxos.
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS:	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15.
COMPETENCIAS XERAIS:	X1, X2, X3, X6, X8, X9, X10, X11, X13, X21, X24, X25.
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS:	EI1, EI2, EI4, EI5, EI6, EI7, E110.
Ver a listaxe de competencias e a súa descrición no Decreto 163/2015 do 29 de Outubro	

3. OBXECTIVOS	
DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Conseguir un dominio técnico en interpretación e improvisación sobre o instrumento, coa aplicación das destrezas adecuadas, dende unha actitude autocrítica e constructiva como solista, e verbalmente comunicativa cos diferentes grupos musicais e de traballo, baseada na ética, na apreciación, na comunicación e na sensibilidade estética, estilística, medioambiental e diversa, asumindo adecuadamente as diferentes funcións: subordinadas, participativas e de liderazgo.	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15. X1, X2, X3, X6, X8, X9, X10, X11, X13, X21, X24, X25. EI1, EI2, EI4, EI5, EI6, EI7, EI10.
2. Acadar adestramento auditivo, principios teóricos, técnicas e prácticas de lectura, improvisación, técnicas acústico-instrumentais, conceptos artísticos en xeral e a súa aplicación, así coma a evolución histórica, estética, estilística e cultural do instrumento nas épocas relacionadas cos temas de repertorio.	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15. X1, X2, X3, X6, X8, X9, X10, X11, X13, X21, X24, X25. EI1, EI2, EI4, EI5, EI6, EI7, EI10.
3. Construír, interpretar e desenvolver as improvisacións e interpretacións dos temas de repertorio respectando o coñecemento histórico, estético, cultural, estilístico dos autores e da estrutura da súas obras e desenvolvendo a propia personalidade a través do dominio dos recursos harmónicos, melódicos, rítmicos, tímbricos, formais, dinámicos e expresivos.	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15. X1, X2, X3, X6, X8, X9, X10, X11, X13, X21, X24, X25. EI1, EI2, EI4, EI5, EI6, EI7, EI10.

4. CONTIDOS E TEMPORALIZACIÓN		
TEMAS	DESCRITOR DE SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Free Jazz	1.1. Interpretación de dúas composicións dentro do estilo Free-Jazz. 1.1.1. Características do estilo. 1.1.2. Análise harmónico e formal do solo libre dentro dunha forma predeterminada. Duración do solo. 1.1.3. Diferenciación e relación das partes temáticas do solo. 1.1.4. Técnicas para finalización-resolución de solo e enlace coa melodía. 1.1.5. Aplicación das escalas necesarias para o desenvolvemento do solo 1.1.6. Aplicación de escalas simétricas (disminuída e de tonos). 1.1.7. Improvisación dentro e fora en relación ás modalidades. 1.1.8. Combinación de compases. 1.1.9. Aplicar sobre os temas de repertorio. 1.1.10. Escalas frías aplicables ó repertorio.	16

2. Post Bop	2.1. Interpretación dun mínimo de tres composicións relacionadas co estilo. 2.1.1. Análise estrutural (melódico, harmónico e formal) de cada composición. 2.1.2. Escoita dos temas de repertorio en diferentes épocas. 2.1.3. Interpretación, improvisación harmónica e non harmónica, segundo o tipo de composición e segundo as partes da composición. 2.1.4. Aplicación dos recursos harmónicos e rítmicos propios do estilo. 2.1.6. Comping libre e interactivo. 2.1.7. As formas irregulares. 2.1.8. A superposición substitutoria de compases: Superimposición de grupetos rítmicos: $\frac{3}{4}$ sobre $\frac{4}{4}$ e viceversa. Dobraxa. $\frac{5}{4}$ sobre $\frac{4}{4}$ e $\frac{7}{4}$ sobre $\frac{4}{4}$. 2.1.9. Aplicar sobre os temas de repertorio. 2.2. Substitución harmónico-modal avanzada. 2.2.1. Estructuras constantes, menores por cuartas, substitucións modais (grados comúns de diferentes escalas), híbridos, bitonalidade modal, relación de diminuídos, modalidades frías con multifunción, efectos harmónicos. 2.2.2. Superimposición non diatónica. 2.2.3. Aplicar sobre os temas de repertorio.	16
3. World Jazz	3.1. Interpretación de dúas composicións relacionadas co estilo. 3.1.1. Concepto Frío e aplicación ós temas do repertorio. 3.1.2. Estudo das modalidades frías relacionadas cos temas de repertorio.. 3.1.3. Aplicación do concepto frío á improvisación e interpretación sobre os temas de repertorio. 3.1.4. Interpretación e improvisación sobre estándar adaptado ao estilo flamenco: (bulerías/soleá) e ao tradicional galego/castelán/andaluz/catalán/vasco (muiñeira/jota/malagueña/sardana/zorzico etc.) 3.1.5. Adaptación de tema tradicional popular ao jazz.	

4. Camerístico	4.1. Interpretación de unha ou dúas composicións relacionadas co estilo. 4.1.1. Análise harmónico e melódico das composicións. 4.1.2. Ornamentación (grupetos, mordentes, bordaduras). 4.1.3. Caracterización estilística: pulso, retardo e anticipación. 4.1.4. Relación e aplicación entre os estilos harmónicos europeos e o blues. 4.1.5. Diferenciación dos momentos cadenciais salientables dentro da estrutura de cara á improvisación: apertura e peche estilístico. 4.1.6. Tipos de escalas a empregar: 4.1.7. Improvisación dentro e fora. 4.1.8. Aplicar sobre os temas de repertorio.	16
5. A Improvisación libre indefinida. Aplicación de recursos estilísticos e estéticos de pianistas estudados con anterioridade con especial atención ó pianista Keith Jarrett.	5.1. Improvisación libre con célula melódica predeterminada. 5.1.1. Desenvolvemento de variacións sobre técnicas de composición pedal, obstinado, coltrane changes e estruturas constantes. 5.1.2. Aplicación sobre formas de 8, 16, 24 e 32 compases. 5.2. Improvisación libre con célula melódica espontánea. 5.2.1. Solo contrapuntístico sobre estilo harmónico europeo: Estructuras do jazz camerístico. 5.2.2. Aplicación sobre unha soa tonalidade: maior e menor. 5.2.3. Aplicación sobre dúas ou máis tonalidades: maior e menor. 5.3. Improvisación libre con célula melódica curta predeterminada. 5.3.1. Células de Bach / bachianas ou similar. 5.4. Improvisación con frase melódica longa. 5.4.1. Composición tipo turn around de estilo libre. 5.4.2. Aplicación das técnicas de turn around no solo segundo estilo e forma. 5.5. Improvisación libre con tema espontáneo, curto ou longo. 5.5.1. Emprego de técnicas de libre elección. 5.6. Improvisación libre efectista. 5.6.1. Aplicación de técnicas na arpa do piano. 5.6.2. Utilización dos pedais de separación, unícorde e sustain: combinación. 5.6.3. Emprego das diferentes sonoridades do piano (arpa, teclado e caixa).	16

6. Temas de repertorio [Os temas sinalados cun (*) pódense substituir Por outros de similares características]	6.1. My Favorite Things.....Rogers/Hammerstein 6.2. Afro Blue.....Mongol Santamaria 6.3. Naima.....John Coltrane 6.4. Pinocchio.....Wayne Shorter 6.5. The Sorcerer.....Herbie Hancock 6.6. Turn out of stars.....Bill Evans 6.7. Humpty Dumpty.....Chick Corea 6.8. La Fiesta (*).....Chick Corea 6.9. Caravan (*).....Duke Ellington 6.10. My Song (*).....Keith Jarrett 6.11. Yesterday.....Lenon/Mc Cartney	16
SESIÓNS	TOTAL 16	

5. METODOLOXÍA E PLANIFICACIÓN DOCENTE

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS	
Exposición maxistral: <i>Desenvolvemento teórico e práctico por parte do profesor dos contidos cos recursos axeitados á tipoloxía instrumental individual</i>		9		9	
Exposición práctico-teórica: <i>Desenvolvemento práctico individual dos contidos e conceptos da clase.</i>		13		13	
Traballo individual: <i>Tempo de estudo do alumno/a adicado a sintetizar a información teórico-práctica dos contidos da clase. Estudo específico da materia.</i>			175	175	
Audicións: <i>Escoita de gravacións en audio e vídeo das obras e das diferentes interpretacións destas e outras relacionadas cos contidos da materia.</i>			31	31	
Asistencia a concertos e master class: <i>Audicións de concertos de música, asistencia e participación en master class, jam sessions e concertos.</i>			10	10	
Actividades de Avaliación: <i>Proba práctica na que o alumno/a executará os exercicios, estudos, temas e solos, aplicando os contidos en tempo real.</i>	1. Proba	1,5		1,5	
	2. Revisión	0,5		0,5	
Observacións: <i>Os diferentes temas e subtemas traballaranse ó longo das sesións, combinando nunha mesma sesión diferentes contidos, polo que o número de sesións indicadas para cada tema é de orientación, sendo a resultante da suma do traballado ó longo de todas as sesións.</i>		TOTAL	24	218	240

6. AVALIACIÓN			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
6.1. CONVOCATORIA ORDINARIA			
6.1.1 AVALIACIÓN ORDINARIA (CON AVALIACIÓN CONTINUA)			
Actitude na clase (asistencia, puntualidade, comportamento e traballos complementarios etc.)	Valorarase a asistencia, a puntualidade e actitude na clase, e todos os traballos metodolóxicos e de investigación complementarios que se realicen. Valorarase a asistencia a master class e concertos.	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15. X1, X2, X3, X6, X8, X9, X10, X11, X13, X21, X24, X25. E11, E12, E14, E15, E16, E17, E110.	15%
Aptitude na clase - capacidade para asimilar os contidos e avaliación continua.	Valorarase a capacidade de traballo na clase en concepto de avaliación continua incluíndo os posibles controis que se realicen ó longo do cuadrimestre.	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15. X1, X2, X3, X6, X8, X9, X10, X11, X13, X21, X24, X25. E11, E12, E14, E15, E16, E17, E110.	15%
Proba práctica	Valorarase a aplicación dos contidos da materia da presente programación na audición ou exame práctico.	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15. X1, X2, X3, X6, X8, X9, X10, X11, X13, X21, X24, X25. E11, E12, E14, E15, E16, E17, E110.	70%
6.1.2. AVALIACIÓN ORDINARIA (ADIANTO DE CONVOCATORIA-EXAME DECEMBRO)			
Proba práctica	Valorarase a aplicación dos contidos da materia da presente programación, na audición ou exame práctico relativo ó cuadrimestre.	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15. X1, X2, X3, X6, X8, X9, X10, X11, X13, X21, X24, X25. E11, E12, E14, E15, E16, E17, E110.	100%
6.1.3. AVALIACIÓN ALTERNATIVA (PERDA AVALIACIÓN CONTINUA)			
Avaliación alternativa – aplícase coa perda de avaliación continua, caso de superar 3 faltas por cuadrimestre.			

Proba práctica	Valorarase a aplicación dos contidos da materia da presente programación, na audición ou exame práctico relativo ó cuadrimestre.	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15. X1, X2, X3, X6, X8, X9, X10, X11, X13, X21, X24, X25. E11, E12, E14, E15, E16, E17, E110.	100%

6.2. CONVOCATORIA EXTRAORDINARIA

Proba práctica	Valorarase a aplicación dos contidos da materia da presente programación, na audición ou exame práctico relativo ó cuadrimestre.	T1, T2, T3, T6, T8, T13, T15. X1, X2, X3, X6, X8, X9, X10, X11, X13, X21, X24, X25. E11, E12, E14, E15, E16, E17, E110.	100%

Observacións:

SISTEMA DE CUALIFICACIÓN:

Cualificarase en función da seguinte escala numérica de 0 a 10, con expresión de un decimal, á que poderá engadirse a súa correspondente cualificación cualitativa (Orde do 30 de setembro de 2010, Artigo 13º, apartado 6)

0-4,9: Suspenso

5,0-6,9: Aprobado

7,00-8,9: Notable

9,00-10: Sobresaliente

A Mención de “Matrícula de Honra” poderá ser outorgada a alumnos ou alumnas que obteñan unha cualificación igual ou superior a 9,0. O seu número non poderá exceder dunha por cada 20 alumnos/as matriculados nunha materia no correspondente curso académico.

7. ALUMNADO CON NECESIDADES EDUCATIVAS ESPECIAIS

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
Atenderase ao reflectido na ORDE do 8 de setembro de 2021 pola que se desenvolve o Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia en que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.	Adaptarase a temporalización, os instrumentos e os procedementos de avaliación á forma de comunicación que o alumnado precise, así como a secuenciación das tarefas e a verificación da comprensión das mesmas. Establecerase o tempo precisado para a realización do traballo de aula, así como para as probas de avaliación adaptadas. Garantirase a utilización dos recursos tecnolóxicos necesarios disponibles. O material didáctico a empregar na aula, adaptarase segundo as necesidades específicas do alumnado.

8. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E DOCUMENTOS

1. Referencias básicas:

El pianista virtuoso en 60 ejercicios	Charles-Louis Hanon	
The New Real Book 1		Ed. Sher Music Co.
The New Real Book 2		Ed. Sher Music Co.
The New Real Book 3		Ed. Sher Music Co.
The Latin Real Book		Ed. Sher Music Co.
Real Jazz Book		Ed. Hal Leonard
Jazz Fake Book		Ed. Hal Leonard
Duke Ellington Jazz Piano solos series		Brend Edstrom
Jamey Aebersold series	J. Aebersold	Ed. Jamey Aebersold

2. Referencias complementarias:

The jazz piano book	Mark Levine	Ed. Sher Music Co.
Bill Evans – Plays		Ed. Ludlow Music
Bill Evans - The 70's, Solo Piano		Ed. Ludlow Music
Herbie Hancock Classic Jazz Composition & Piano Solos	Bill Dobbins	Ed. Advanced Music

RECURSOS MATERIAIS

Os recursos materiais para levar a cabo o desenvolvemento desta materia son os seguintes:

- Un encerado pautado.
- Unha mesa para o profesor.
- Un ordenador con programa editor e secuenciador para a escoita de referencias.
- Dos pianos, uno de cola.